

Сајт “Викиликс” [\[1\]](#) поново је узбуркао светску јавност јер је у петак 22. октобра објавио готово 400 000 тајних докумената америчке војске који откривају истину о мучењу и убиству више од 100 000 људи у Ираку. Од наведеног броја жртава више од шездесет процената чине цивили. [\[2\]](#) Осим тога, документа откривају да надлежни у америчкој војсци нису учинили ништа у циљу спречавања злочина као и пљачки у које су се упуштали припадници ирачких снага безбедности које су, да подсетимо, основале САД након пада режима Садама Хусеина.

Одмах након објављивања докумената представници сајта сазвали су конференцију за штампу у Лондону на којој су презентирали своју намеру да остану доследни истини. Асанж је тим поводом изјавио да је циљ овог потеза откривање истине о рату у Ираку. Представница сајта Кристин Хравсон на поменутој конференцији изјавила је како Викиликс намерава да ускоро објави нове документе америчке војске али овога пута о рату у Авганистану. Храфсон је додала да су из објављених докумената уклоњене све информације које би могле да угрозе појединце.

Оштрица напада представника америчке војске, генерала и политичке администрације, на челу са државном секретарком, усмерена је на наводну чињеницу да објављена документа угрожавају животе америчких војника јер противничкој страни омогућавају увид у тактику, логистику, средства и стратегију коју јединице САД употребљавају у “борби против тероризма”.

Није изненађење да генерали из војног врха САД грчевито покушавају да оповргну валидност објављених докумената упорним инсистирањем да је њихова веродостојност сумњива, али то није спречило портпарола министарства одбране САД Дејвида Лапана да од медија затражи да не објављују “неистинита” класификована војна документа о рату у Ираку. Осим тога поменути портпарол је изјавио да је Пентагон већ саставио “радну групу” од 120 људи која би требало да прегледа документа која поседује Викиликс. Лапан није изјавио како замишља да се документа која су већ објављена

повуку.

Оштрица напада представника америчке војске, генерала и политичке администрације, на челу са државном секретарком, усмерена је на наводну чињеницу да објављена документа угрожавају животе америчких војника јер противничкој страни омогућавају увид у тактику, логистику, средства и стратегију коју јединице САД употребљавају у “борби против тероризма”. Тим поводом Хилари Клинтон је најоштрије је у суботу осудила објављивање тајних информација које, по њеним речима, стављају у опасност животе припадника америчких и савезничких снага, и које угрожавају националну безбедност САД и њених савезника. Портпарол америчког министарства одбране, Џеф Морел, осудио је Викиликс за “срамно објављивање базе података и украдених извештаја са самог терена што ће помоћи непријатељима САД тако што ће им открити тактику, технике и процедуре америчких снага”. [\[3\]](#)

Осим тога бројни противници Викиликса тврде како ће управо објављивање ових докумената угрозити и животе цивила, а не само америчких војника. Асанж је ове наводе одбацио као пуке бесмислице једноставно тако што је одговорио да до сада није позната ниједна жртва објављивања докумената за разлику од огромног броја документованих убистава које су починили амерички војници. Услед овога званичници у редовима америчке војске су напросто морали да се огласе, али су њихови аргументи потпуно без основа и све више личе на наивна дечја оправдања једино што су стотину хиљада мртвих и неколико стотина хиљада рањених, који су пали као жртве на олтару демократије новог светског поретка, далеко од дечјег несташлука. У групу ових бизарних изјава пре свих можемо сврстати речи генерала Џона Кејсија, начелника генералштаба америчке војске и бившег комаданта окупационих снага у Ираку. Он је изјавио како су документа нетачна јер су наводно америчке власти покушавале да спрече све случајеве насиља. “У чланцима се наводи да смо ми наводно затварали очи пред насиљем Ирачана над затвореницима. То једноставно није тачно. Политика САД одувек је била да амерички војник, када се суочи са случајевима насиља над затвореницима, мора прво да их спречи затим да обавести надређене у америчком и ирачком командном ланцу”. С друге стране, Џулијан Асанж је у интервју руској телевизијској станици „Русија данас“ изјавио да подаци у објављеним документима дају “најпрецизнији приказ рата који је икада направљен. У материјалу је откривено 15.000 претходно непријављених, недокументованих цивилних жртава. То је најпрецизнији опис рата који је икада објављен. Не постоји ништа што се са тим може упоредити. Ту су детаљи о убиствима 109.000 људи, рањавању 170.000 њих, затварању 200.000 особа током шест година”. [\[4\]](#)

Оснивач сајта, мада он упорно одбија да себе назове оснивачем, Џулијан Асанж,

математичар и програмер, је током осамдесетих година услед “хакерских активности” имао проблема са Владом Аустралије, али је то тек била најважна будућих напада са којима ће Асанж морати да се суочи.

Неке основне информације које се могу пронаћи о Викиликсу гласе да је овај сајт основан 2006. год. од стране бројних кинеских дисидената као и новинара из Америке, Азије, Европе, Аустралије и Јужне Африке. Годину дана након оснивања сајт је располагао банком података која је бројала преко милион докумената. Поменути сајт је до сада освојио бројне награде међу којима су награда за медије коју је 2008. доделио часопис Економист, али и престижна награда за медије Амнести Интернешенала коју је овај сајт добио захваљујући објављивању извештаја који говоре о злочинима полиције у Кенији. Наравно, људи, Асанж упорно истиче да их је само неколицина што тешко да одговара истини, који стоје иза сајта су створили читаву армију непријатеља и то пре свега у администрацији и врху САД, односно у врху оружаних и безбедносних структура Америке. Оснивач сајта, мада он упорно одбија да себе назове оснивачем, Џулијан Асанж, математичар и програмер, је током осамдесетих година услед “хакерских активности” имао проблема са Владом Аустралије, али је то тек била најважна будућих напада са којима ће Асанж морати да се суочи. Асанж је у интервју једном аустралијском листу изјавио да је Викиликс објавио више докумената него што је то учинила сва светска штампа заједно и да то говори не толико о успеху самог сајта већ пре о жалосном стању у коме се налазе светски медији. [5] Наравно, како сам Асанж упорно истиче Викиликс је потпуно непрофитна организација што подразумева да је он са својим сарадницима само волонтер у алтруистичкој борби за истину. Свакако сада је место да отворимо једно ново поглавље у читавој причи и поставимо питање које се из сасвим разумљивих разлога уопште не поставља.

Наиме, природно се намеће питање да ли је све заиста тако и да ли је Асанж са неколицином сарадника заиста у стању да објави огроман број од неколико стотина хиљада тајних докумената а да нема веома јаку подршку истинских кругова моћи који наравно не обелодањују своју заслугу за ово највеће обавештајно раскривање у историји. За такав један посао, упркос достигнућима савремене информативне технологије која је по речима Даниела Елсберга пионира у објављивању тајних докумената Пентагона током рата у Вијетнаму у овом случају била пресудна, нужно је била потребна читава армија људи упућених у тајне обавештајног рата. Осим тога тешко да би Асанж у опште и био у прилици да учини нешто тако да је усамљени борац за

правду и истину у свету који је све мање вреднује и у коме је она одавно постала пуки конструкт.

Викиликс је до сада највише буре изазвао објављивањем снимка убиства 19 недужних цивила на улици у Багдаду који је снимљен из америчког борбеног хеликоптера. На снимку се јасно види да пилот отвара ватру по ненаоружаним људима. Након објављивања овог снимка лишен је слободе амерички обавештајни официр Бредли Меминг. Њега Американци сматрају одговорним за ово “цурење” јер је највероватније био “кртица” у редовима америчке војске. Наравно, ни починиоци као ни налогодавци овог злочина нису и неће одговарати. [\[6\]](#)

Многи ће се питати због чега Викиликс уопште и објављује ова тајна документа и снимке убиства цивила када нико ко је одговоран за те злочине неће одговарати. Можда и јесте тако, али уколико је у савременом свету ипак остало и мало места за истину и правду онда је мисија сајта Викиликс у сваком случају света. Међутим, поставља се питање да ли се у савременом свету цени нешто тако превазиђено као што је истина и што је можда још и важније шта ће људи учинити са њом. Како наводи британски Гардијан, позивајући се на сајт “Death taxes” цитирајући аутора Алекса Мура, мисија Џулијена Асанжа никако не може да успе јер је она у својој бити против свих тренутних начела и тенденција савременог света коме недостаје анти-мејнстрим покрет који је карактерисао период рата у Вијетнаму када су хиљаде хипика и пацифиста марширали према Вашингтону захтевајући прекид рата. Заиста највећа трагедија је да људи широм света готово апатично и пасивно прихватају објављивање доказа о најстравичнијим злочинима. Људи су одавно навикли на стравичне слике масакрираних цивила, деце и недужних тако да више ништа није у довољној мери “крваво” да би шокирало јавност. Наравно, чак ни чињеница да је тамо неки Асанж објавио готово 400 000 докумената који говоре о мучењу и убијању цивила и заробљеника није довољно ексклузивна. “Упркос томе што открића сајта Викиликс говоре о убиству и мучењу у Ираку која су далеко шокантнија од докумената које је објавио Дениел Елсберг током седамдесетих, чини се да сви говоре само о томе у којој је мери Асанж иритантна особа. [\[7\]](#)

Са овим се можемо сложити само делимично јер је Асанж заиста постао прилично иритантан, али пре свега круговима у Вашингтону који су се устремили на њега попут лешинара нарочито након објављивања поменутих 400 000 докумената. Данас је Асанж, како наводе светски медији, практично бескућник јер ниједна земља не жели да му пружи азил. Недавно се и Швајцарска придружила државама које су одбиле Џулијанов захтев за азилом. Али наравно то није све. Не само да Асанж мора практично да живи на аеродромима светских престоница, већ је суочен и са још једном веома провидном намештаљком која представља не баш превише интелигентно осмишљен напад. Наиме најновији у серији покушаја дискредитовања је наводни случај силовања шведске

држављанке. Након врло чудних околности у којима су шведски судови различитих инстанци поништавали пресуде, ова оптужба поново постаје актуелна. Асанж је наравно одбацио све ове оптужбе изјавивши при томе да је све то део прљаве кампање противника Викиликса којом се руководи из Вашингтона након објављивања стотина хиљада докумената који сведоче о активностима америчке војске у Ираку и Авганистану.

[\[8\]](#)

Осим тога, америчка администрација је како пише британски гардијан, објавила финансијски рат Викиликсу након што је блокирала фондове сајта. Британска интернет компанија која прикупља донације намењене сајту обавестила је осниваче да је затворила њихов рачун јер се сајт нашао на званичним финансијским црним листама Америчке и Аустралијске Владе.

[\[9\]](#)

“Обамина администарција има обавезу да када се појаве озбиљне оптужбе о мучењу на рачун неког припадника снага САД да поведе истрагу и сноси последице. Та особа морала би да буде приведена правди. Очекивао сам да ће таква истрага бити покренута одавно јер је Обама дошао на власт обећавајући промене”

Тешко да можемо да очекујемо да ће Обамина администрација покренути истрагу о документованим злочинима на шта апелује Специјални извештач Уједињених нација за питања мучења Манфред Новак који је позвао председника САД да покрене истрагу о случајевима тортуре који су откривени у документима. “Обамина администарција има обавезу да када се појаве озбиљне оптужбе о мучењу на рачун неког припадника снага САД да поведе истрагу и сноси последице. Та особа морала би да буде приведена правди. Очекивао сам да ће таква истрага бити покренута одавно јер је Обама дошао на власт обећавајући промене”. [\[10\]](#)

Потпуно је јасно да ће се Обамина администрација, која је узгред претрпела озбиљан политички пораз када је изгубила већину у конгресу на изборима одржаним 03. новембра, оглушити о овај захтев јер је познато колико УН имају кредибилитета тако да је сасвим сигурно да нико неће одговарати за наведене злочине осим људи који су евентуално учествовали у разоткривању ових докумената попут већ поменутог обавештајног официра Бредлија Меминга. Међутим, упркос овоме, Викиликс и људи који стоје иза њега јасно су показали колико је армија САД у обавештајном погледу рањива и то представља најзначајнију последицу разоткривања ових докумената. Јавност можда неће марширати на Вашингтон захтевајући прекид рата, али сасвим је сигурно да се далеко иза очију јавности одвија један веома интензиван сукоб чији исход тренутно нико не може са сигурношћу предвидети, али једно је несумњиво, бројни противници америчког милитаризма доказали су да могу да нанесу озбиљан ударац америчкој војној

доктрини.

На жалост, морамо да се сложимо са Алексом Муром у закључку да је данашње време специфично по томе што га карактерише једно стање свести које подразумева прихватање злочина и да то довољно говори да је највећи злочин већ почињен јер је савремени свет уређен на такав начин да није спреман да прихвати истину која се упорно гура под тепих. Више никога не занимају рат и цивилне жртве зато што је то одавно постало нешто што се догађа на граници виртуелне реалности која се огледа у привиду сигурности и удобности дома људи на Западу. Међутим, оно што ипак улива наду у могућност отрежњења је чињеница да постоје људи попут Асанжа којима је истина битнија од свега. Мада права истина је да не смемо да превише идеализујемо Асанжа и људе који стоје иза пројекта Викиликс јер у данашњем свету више нема усамљених ловаца на ветрењаче и сасвим сигурно је да се Асанж са сарадницима намерио против једне велике силе само зато што иза њега стоји још већа сила.

---

[1] <http://wikileaks.org/>

[2] <http://wikileaks.org/search/>

[3] <http://www.e-novine.com/svet/svet-vesti/41670-lscurela-istina-ratu-lraku.html>

[4] <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/213830/Americki-general-Navodi-Vikiliksa-su-netacni>

[5] <http://en.wikipedia.org/wiki/WikiLeaks>

[6] <http://www.guardian.co.uk/world/2010/oct/25/wikileaks-apache-attack-iraqi-civilians>

[7] <http://www.guardian.co.uk/media/greenslade/2010/oct/29/wikileaks-julian-assange>

[8] <http://www.guardian.co.uk/media/2010/sep/01/sweden-julian-assange-rape-investigation>

[9] <http://www.guardian.co.uk/media/2010/oct/14/wikileaks-says-funding-is-blocked?intcmp=239>

[10] <http://emg.rs/vesti/svet/136415.html>